

Силабус
навчальної дисципліни
Історія англійської мови

Освітня програма	«Середня освіта (англійська мова і література)»
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014 Середня освіта. Мова та література (із значенням мови)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Викладач	
Контактний телефон	
E-mail викладача:	
Графік консультацій	понеділок, 09.35-10.55

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 год.	очна (денна)	16 год.	14 год.	60 год.	екзамен
	заочна (дистанційна)	4 год.	4 год.	82 год.	

Семестр: весняний

Мова навчання: англійська

Ключові слова: історія англійської мови, індоєвропейська прामова, протогерманська мова, давньоанглійський період, середньоанглійський період, новоанглійський період, словотвір, формоутворення, запозичення.

Метою курсу є ознайомлення здобувачів вищої освіти з генезою виникнення та розвитку англійської мови, враховуючи екстралінгвальні фактори: соціальні, політичні та культурні зміни в країні.

Предметом навчальної дисципліни є англійська мова в її історичному розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде **знати:** задачі та цілі дисципліни, її об'єкт та предмет, базові поняття та процеси; характерні риси (лінгвістичні, історичні, культурологічні) основних періодів розвитку англійської мови; основні фонологічні, граматичні та синтаксичні процеси, що мали місце упродовж кожного періоду історичного розвитку мови та розуміти їх роль для сучасного стану англійської мови; особливості специфічного розвитку англійської мови у порівнянні з іншими германськими мовами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде **вміти:** давати приклад кожному фонетичному та граматичному явищу відповідного періоду розвитку мови; простежити зміни, що стосуються тієї чи іншої лінгвістичної одиниці в межах конкретного відрізка часу або усього історичного періоду розвитку мови; співвідносити форму та зміст тієї чи іншої лінгвістичної одиниці з її відповідником у сучасній англійській мові; робити узагальнення про ті чи інші процеси та їх роль в історії англійської мови на основі спостереження та порівняння лінгвістичних одиниць.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК 2. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з англійської та української мов, володіти англійською мовою, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

СК 6. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії літератури в практиці навчання у закладі загальної середньої освіти.

СК 15. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН 2. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 3. Мати здатність до ефективного спілкування в різних сферах; брати участь у дискусіях, відстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки.

ПРН 4. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15. Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

Зміст курсу:

Theme 1. The Evolution of Germanic Languages and Theoretical Aspects of Their History.

Subject and aims of the history of English. Sources of language history. Evolution of language and scope of language history. Statics and dynamics in language history. Concept of linguistic change. Rate of linguistic change. Mechanism of change. Role of synchronic variation. Causes of language evolution. Modern Germanic languages. The earliest period of Germanic history. Proto-Germanic. East Germanic. North Germanic. West Germanic. Germanic languages. *Phonetics*: word stress, vowels, consonants and Proto-Germanic consonant shift. Interpretation of the Proto-Germanic consonant shift. *Grammar*: form-building means, vowel gradation with special reference to verbs, simplification of word structure in Late Proto-Germanic, the role of stem suffixes in the formation of declensions, strong and weak verbs.

Theme 2. Periodization of Language History. Chronological division in the history of English. A short survey of periods. Pre-Germanic Britain. Germanic settlement of Britain. Beginning of the English Language. Events of external history and linguistic situation of the 5th – 11th c. Beginning of the Old English dialects. Old English alphabet. The rules of pronunciation. Old English Manuscripts. Principal Old English Written Records.

Theme 3. Old English Phonetic, Grammatical and Lexical Systems. *Old English phonetics.* Word Stress. *Origin of Old English vowels.* Changes of stressed vowels in Early Old English. Independent changes. Development of monophthongs. Development of diphthongs. Assimilative vowel changes: breaking and diphthongisation. Palatal mutation. Changes of unstressed vowels in Early Old English. Old English vowel system (9th – 10th c.). *Origin of Old English consonants.* Consonant changes in pre-written periods. Treatment of fricatives. Hardening. Rhotacism. Voicing and devoicing. West Germanic gemination of consonants. Velar consonants in Early Old English. Growth of new phonemes. Loss of consonants in some positions. Old English consonant system. *Old English Grammar.* Form-building. Parts of speech and grammatical categories. The Noun: Grammatical categories. The use of cases. Morphological classification of

nouns. Declensions. The Pronoun: Personal pronouns. Demonstrative pronouns. Other classes of pronouns. The Adjective: Grammatical categories. Weak and strong declension. Degrees of comparison. The Verb: Grammatical categories of the finite verb. Grammatical categories of the verbals. Morphological classification of verbs. Strong verbs. Weak verbs. Minor groups of verbs. Syntax: The phrase. Noun, adjective and verb patterns. The simple sentence. Compound and complex sentences. Connectives. Word order. *Old English Vocabulary. Etymological survey of the Old English vocabulary.* Native words. Foreign element in the Old English vocabulary. Borrowings from Celtic. Latin influence on the Old English vocabulary. Etymological layers of the Old English vocabulary. *Word formation in Old English.* Word structure. Ways of word formation. Word-derivation. Sound interchanges. Word stress. Prefixation. Suffixation. Word-composition. Stylistic stratification of the Old English vocabulary.

Theme 4. Historical Events and Linguistic Situation of 11th – 20th Centuries. Written Records.

The Effect of the Scandinavian Invasions. The Effect of the Norman Conquest. Economic and social conditions in the 11th – 12th c. Effect of the Scandinavian invasions. The Norman conquest. Effect of the Norman Conquest on the linguistic situation. *Early Middle English Dialects and their Extension.* Early Middle English dialects. Extension of English territory. Early Middle English written records. Late Middle English. Reestablishment of English as the language of the state and literature. Dialects in Late Middle English. The London dialect. *Reestablishment of English as the Language of the State and Literature.* Establishment of the Written Standard. Normalising tendencies. Grammars and dictionaries in the late 17th and 18th c. Growth of the Spoken Standard. The modern period. Varieties of English in Britain in the 19th and 20th c. Geographical expansion of the English language from the 17th to 19th c. English outside Great Britain.

Theme 5. Development of the National Literary English Language in the 16th – 20th Centuries.

Economic and Political Unification. Conditions for Linguistic Unity. Progress of culture. Introduction of printing. Foreign contacts in the Early New English period. Expansion of English over the British Isles. The flourishing of literature in Early New English (Literary Renaissance). New sources of information about the language. Private Papers. Didactic compositions. The Expansion of the English Language on the British Isles. Geographical expansion of the English language from the 17th to 19th c. English outside Great Britain. Establishment of the Written Standard. Normalising tendencies. Grammars and dictionaries in the late 17th and 18th c. Growth of the Spoken Standard. The modern period. Varieties of English in Britain in the 19th and 20th c. Geographical expansion of the English language from the 17th to 19th c. English outside Great Britain. Evolution of the Sound, Grammar and Lexical Systems. Word stress in Middle English and Early New English. *Vowel Changes in Middle English and Early New English:* Unstressed vowels. Main trends in the changes of stressed vowels. *Quantitative vowel changes in Early Middle English. Qualitative vowel changes in Early Middle English:* Development of monophthongs. Development of diphthongs. System of vowels in Late Middle English. The Great Vowel Shift. Some interpretations of the Great Vowel Shift. Changes of short vowels in Early New English. Growth of long monophthongs and diphthongs in Early New English due to vocalisation of consonants. *Quantitative vowel changes in Early New English:* Principal changes of vowels in Middle English and Early New English. *Evolution of consonants in Middle English and Early New English:* Growth of sibilants and affricates. Treatment of fricative consonants in Middle English and Early New English. Loss of consonants. Historical foundations of Modern English spelling. Main historical sources of modern spellings. Parts of speech, means of form-building, main trends of development. *The noun:* Decay of noun declensions in Early Middle English. Grammatical categories of the noun. *The pronoun:* Personal and possessive pronouns. Demonstrative pronouns. Development of articles. Other classes of pronouns (interrogative, indefinite, relative). *The adjective:* Decay of declensions and grammatical categories. Degrees of comparison. Development of nominal grammatical categories. *The Verb:* Finite forms. Number. Person. Mood. Tense. Verbals. Infinitive. Participle. The Development of the Gerund.

Theme 6. Development of English Vocabulary in the 12th – 20th Centuries. Scandinavian and French Influence on the Vocabulary. Types and sources of changes. Scandinavian influence on the vocabulary. French influence on the vocabulary in Middle English. Borrowings from classical languages, with special reference to the age of the Renaissance. Borrowings from contemporary and modern languages in New English. The History of Word Formation with Special Reference to the 15th – 17th c. Word derivation. Sound interchanges. Word stress. Prefixation. Native prefixes. Borrowed prefixes. Suffixation.

Native suffixes. Borrowed suffixes. Conversion. Word composition in Middle English and Early New English. Simplification. Back formation. Semantic changes in the vocabulary.

Методи навчання: словесні (бесіда, пояснення, розповідь, лекція, інструктаж, дискусії основані на наукових статтях, робота з підручником), наочні (ілюстрування, самостійне спостереження) та практичні (виконання практичних вправ, науково-пошукова робота).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від здобувача вищої освіти очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, мультиплатформове програмне забезпечення для відео конференцій Zoom, презентаційний мультимедійний матеріал, НМКД.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань здобувачів здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять. Лекційні заняття оцінюються на основі складених конспектів лекцій. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь здобувачів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену, який складається з усної (відповіді на питання) та письмової (тест) частин і передбачає перевірку теоретичних знань і практичних навичок.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час поточного контролю та підсумкового контролю (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Лекційні заняття	8		
Практичні заняття	42		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних здобувачем вищої освіти балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Лекційне заняття 1	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 2	1	1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 3		1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 4			1	1	1	1	1
Лекційне заняття 5				1	1	1	1
Лекційне заняття 6					1	1	1
Лекційне заняття 7						1	1

Лекційне заняття 8							1
Усього	2	3	4	5	6	7	8
Практичне заняття 1	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 2	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 3	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 4	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 5	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 6	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Практичне заняття 7	2,1	3,1	3,5	3,8	4,7	5,4	6
Усього	15	22	25	27	33	38	42
Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	29	32	39	45	50

Таблиця 3. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Верба Л. Г. Історія англійської мови: навч. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. Вінниця: Нова Книга, 2012. 296 с.
2. Сабо О. А. History of the English Language. Materials to Lectures and Seminars Exercises. Tests. Keys for Self-Control: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 230 с.
3. Студенець Г. І. Історія Англійської мови в таблицях. Київ, 1998. 240 с.

Додаткові

4. Baugh A.C., Cable Th. A History of the English Language. 5th ed. London: Routledge, 2002. 447 p.
5. Bohdan Valerii. The Evolution of an Adjoining Construction in the 16th – 21st Centuries. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологічні науки: зб. наук. ст. / гол. ред. В. А. Зарва. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2018. Вип. XVII. С. 9–16.
6. Bragg M. The Adventure of English: The Biography of a Language. NY: Arcade Publishing, 2011. 322 p.
7. Hogg R., Denison D. A History of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 495 p.
8. McDowall D. An Illustrated History of Britain. London: Longman, 2006. 188 p. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/inozem_vid/an_illustrated_history_of_britain.pdf

9. The Cambridge History of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2005 – 2008. Vols. 1-6.
10. The History of English Podcast. The Spoken History of a Global Language. URL: <http://historyofenglishpodcast.com>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Інтернет-сайти, які рекомендовано викладачами:

3. History of English. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_English
4. URL: <http://www.durov.com/study/file-1209.pdf>
5. URL: <http://www.englishclub.com/english-language-history.htm>
6. URL: <http://www.anglik.net/englishlanguagehistory.htm>
7. URL: <http://www.uk.ru/history/language.html>
8. URL: <http://points.net.ua/article.php/english>
9. URL: http://www.youtube.com/watch?v=v_Y_Z5Ab6y4
10. URL: <http://article.ranez.ru/id/672/>
11. URL: <http://www.studyenglishtoday.net/english-language-history.html>
12. URL: <http://www.englishlanguageguide.com/english/facts/history/>
13. URL: <http://images.yandex.ua/yandsearch?text=the%20history%20of%20english%20language&stypе=image>